

ВОЛИНСЬКІ ЕПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину Українську Помісну
Православну Церкву!

Часопис
Волинської єпархії
Київського Патріархату

№ 10 (59) жовтень 2009 р.

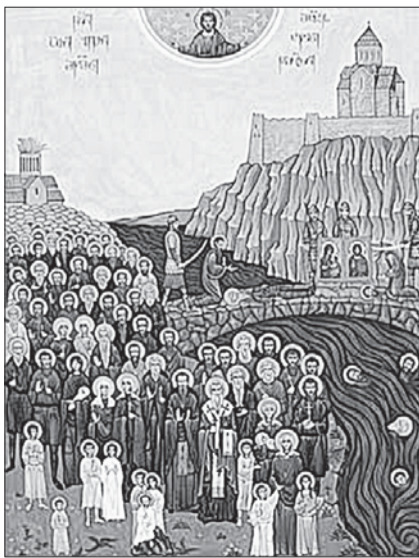
Паломницька служба нашої єпархії (головна координаторка Лариса Савчук) 13–23 вересня провела чергову прощу на Святу Землю. Тридцять богомольців з усіх регіонів України (серед них і автор світлини Петро Слободян) відвідали найбільші святині Християнства у Назареті, Єрусалимі, Вифлємі, Кані Галілейській, на горі Фавор тощо. Побували палігрими і на Синаї у Єгипті. Цього разу – вперше – на цій священній горі пролунала Божественна Літургія українською мовою. Причому до Сповіді й Причастя приступали не тільки наші прочани, а й православні араби, Божі люди з Росії та інших країн. Паломництво очолили архієпископ Луцький і Волинський Михаїл та єпископ Вінницький і Брацлавський Онуфрій.

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

13 листопада – Ста тисяч мучеників, убієнних хорезмійцями у Тбілісі (XIII ст.)

Цієї дати нема у календарі Українського Православ'я, але це одна з найтрагічніших і найвеличніших сторінок історії Християнства.

У XIII ст. найбільшою небезпекою для всього цивілізованого світу була монголо-татарська навала. Перш ніж орди кочовиків зруйнували нашу Русь, вони велетенськими хвилями змили одну за одною азійські країни. Шах держави Хорезм Джелаль ад Дін намагався створити мусульманську антимонгольську коаліцію (монголо-татари тоді були ще язичниками). Значною потугою в регіоні залишалася сусідня Грузія, але вона в той час була цілком християнською. Хорезмшах застав сватів до грузинської цариці Русудан, проте вінченосна діва відмовила, бо ж довелося б прийняти іслам. Тоді Джелаль ад Дін рушив на Грузію і завоював її велику частину включно зі столицею Тфілісі (саме так тоді називалося місто). Причому браму в час битви під мурами відчинили місцеві мусульмани, адже у Тфілісі жили і негрузини, а в тогочасній Грузії була релігійна свобода.

Отже, країна лежала під ногами хорезмшаха. Та цього було замало. Шах бажав мерщій ісламізувати загарбану землю. Це окупанти вирішили вчинити так. Із головного собору Сіоні винесли ікони Спасителя і Богородиці та поклали на Метехський міст через річку Куру. Кожен християнин повинен був пройти мостом. Якщо ступав на ікони, то проходив на другий берег, у мечеті приймав іслам і залишався жити. Якщо ж відмовлявся чинити наругу святым образам – його тут-таки убивали і тіло скидали в ріку. А шах сидів на вершечку православної церкви (туди, на купол, замість хреста поставили його трон) і спостерігав.

Ба ні, він не насолодився перемогою! Хоча Грузія зазнала воєнної поразки, але із духовної битви вийшла переможцем. За жовтень-листопад 1227 року сто тисяч грузинів, а також вірмен, підійшли до ікон, востаннє перехрестились – і їхні мертві тіла полетіли в провалля й запрудили Куру. Лише одиниці зрадили віру, побусурменились.

Храм Сіоні й досі стоїть у Тбілісі. Є і Метехський міст, а площа перед ним називається майданом Ста тисяч мучеників. Грузинська Православна Церква вельми шанує цих угодників Божих. Личило б і нам приєднатися до їх прослави.

Віктор ГРЕБЕНЮК

Наша газета – у Вашу скриньку

Боголюб'язний читачу! Наш часопис – надійна підмога та корисний засіб у духовному житті православного християнина. Аби ця найпопулярніша волинська релігійна газета надходила Вам додому – випишіть її у будь-якому поштовому відділенні області, почина-

ючи з будь-якого місяця. Вартість одного примірника з доставкою – 1 грн 10 к. (без вартості приймання передплати). Індекс у поштовому каталозі обласної періодики – 91241. Архів основних публікацій «Волинських єпархіальних відомостей», оперативні церковні новини тощо – в інтернеті за адресою: www.pravoslavja.lutsk.ua

ХРОНІКА

В Іваничівському деканаті

Освятити приміщення – річ звичайна: освячують офіси, квартири, будинки... А ось священнослужителі парафії Казанської ікони Божої Матері в Іваничах протоієрей Андрій (настоятель) і Василь Мельничуки 13 вересня освятили цілу вулицю. Довго чекали мешканці Банкової, щоб їм проклали належне тверде покриття, і ось нарешті сталося. А коли діждалися – її жителі та селищний голова Віктор Вілентко запросили духовенство. Як повідомила епархіальній прес-службі паніматка Тетяна Мельничук, отці, освятивши вулицю, побажали мешканцям, щоб ангел-охоронець завжди провадив їх добрими дорогами.

У консисторії

Національна спілка журналістів України запропонувала своїм обласним структурам відзначити 18 вересня День пам'яті українських журналістів, які віддали своє життя за правду. Отож голова волинської організації Михайло Савчак звернувся до духовної консисторії з проханням відправити панахиду по загиблих колегам. Заупокійне богослужіння в кафедральному соборі очолив прес-секретар епархії протоієрей Віталій Собко.

Pravoslavja.lutsk.ua уперше став одним із 50-ти найпопулярніших релігійних сайтів України. 1 жовтня зафіксовано, що, згідно з рейтингом за вересень провідного українського порталу www.bigmir.net, офіційний сайт епархії зайняв 50-ту позицію зі 726 релігійних ресурсів, зареєстрованих на порталі. З 2005 р., відколи діє епархіальне веб-представництво, це найкращий показник.

Таким чином, наш ресурс – на першому місці за відвідуванням серед епархіальних сайтів Київського Патріархату й четвертому – серед представництв епархій УПЦ КП, УАПЦ, УПЦ МП та УГКЦ (після Донецької, Сімферопольсько-Кримської УПЦ МП та Львівської УГКЦ). Також www.pravoslavja.lutsk.ua є першим із волинських релігійних веб-ресурсів.

До речі, за кілька днів до цього на нашому сайті представлено чергову технічну новинку. Відтепер усі розділи, всі їхні публікації мають версію для друку. Щоб будь-який наявний на сайті матеріал роздрукувати – достатньо натиснути на відповідний лінк (посилання), розміщений у правому нижньому кутку.

У Ківерецькому деканаті

Старовинний Троїцький храм у с. Тростянець добре відомий на Волині. Тут ще з XVII ст. у каплиці «Божа гора» зберігається чудотворна Тростянецька ікона Богородиці з Дитятком. Це один із паломницьких осередків нашого краю. Але маючи таку реліквію, мешканці Тростянця дещо звикли до повсякчасної присутності святощів. Тож настоятель парафії ієромонах Іов (Богуш) як один із засобів піднесення релігійного духу час від часу практикує перебування на парафії й інших святині. Так, 20 вересня до цього Божого дому прибула ікона з частинкою мощей святого Йоана Хрестителя. Парафіяни молилися на Літургії з молебнем до Предтечі, на акафістії цьому угодникові. Наприкінці дводенного перебування реліквію було внесено до місцевого будинку престарілих.

У кафедральному соборі

17 вересня відправлено молебень за працівників головного управління МНС України у Волинській області. У богослужінні, яке звершили протоієрей Володимир Подолець, старший капелан епархії протоієрей Олександр Безкорований, капелан еменесників священник Андрій Ротченков і соборне духовенство, взяв участь начальник головного управління Володимир Грушовичук, особовий склад, родичі рятівників.

18 вересня декан протоієрей Мико-

ВОЛИНСЬКІ ІКОНИ

Образ «Покрова Богородиці». Перша половина XVIII ст. Походить із Покровської церкви с. Дорогиничі Локачинського деканату. Матеріал: дерево (сосна), левкас (грунт із крейди і клею), темпера, золочення. Експонується в Музеї волинської ікони.

Свято Покрови Пресвятої Богородиці 14 жовтня, яке прийшло до нас із Візантії, належить до найшанованіших в Україні. Приводом для свята стали події, відомі в кількох версіях. За однією з них, військо ще язичницької Русі обложило столицю Візантійської імперії Царгород. Аби повернути місто від ворога, у Влахернському храмі, де зберігалися ризи Богородиці (зокрема її покривало), правили Всенічну. Під час богослужіння юродивому Андрієві (родом із Русі) та його учневі Єлифаню було видіння Богородиці. Діва Марія рухалася в повітрі в оточенні ангелів і святих, молилася перед іконою Свого Сина, потім піднялася з колін, повернулася ликом до людей і розпростерла над їхніми головами Своє покривало (мафорій). Це був символічний жест: Вона брала їх під Свою опіку, Своє покровительство.

Переказ відображає поширене у Візантії шанування ризи Богородиці. У нас влахернське чудо шанували у зв'язку із загальною ідеєю заступництва Богородиці. Слово «покров» сприймали і як «покривало», і як «покровительство».

Саме ідея покровительства Богоматері-Заступниці лежить в основі широко відомого іконописного сюжету Покрови Богородиці. Традиційно, крім влахернського чудра, він включає інші події, хронологічно не пов'язані між собою: чудесний дар Богородиці Романові Псалмоспівець (VI ст.), правління імператора Константина (IV ст.), діяльність святих Василія Великого, Григорія Богослова, Йоана Золотоустого (IV ст.).

Сюжет Покрови об'єднує ці події, а їх учасників, які відчули на собі покровительство Богородиці, робить учасниками одного дійства.

Волинський іконописець віддав перевагу тому варіантові, в якому зосереджено увагу не на чудесному видінні юродивого Андрія, а на прославленні Богоматері-Заступниці. Андрій – центральний образ класичного сюжету Покрови – на цій іконі взагалі відсутній. Богородиця представлена в білому с'яві як Оранта-Молільниця, голова її увінчана золотою короною. Діва стоїть на червоному півмісяці серед сірих купчастих хмар. Вона оточена великою кількістю святих у молитовних позах із золоченими німбами, ангелів із розпростертими крилами та духовенства в архієрейських облаченнях. У нижній частині образу центральне місце займає Роман Псалмоспівець, стоячи на сходинах амвона. У нього в руках – розгорнутий сувій з текстом кондака «Покрову Богородиці». Ліворуч від Романа на передньому плані – постаті цезаря Константина в царських одягах і короні, зі скіпетром у руках та цариці Єлени у червоному мафорії, білому платі й короні. За ними – група жінок. Праворуч попереду – одягнені в архієрейські та чернечі одежі отці Церкви: Василій Великий, Григорій Богослов, Йоан Золотоустий. Позаду них видно лише лики людей: храм заповнений віруючими.

Ідея зв'язку небесного і земного, спільного служіння і прославлення Богоматері-Заступниці родом людським і світом ангельським проілюстрована тут і самою композицією ікони, і використанням тексту церковного піснеспіву – кондака «Покрову Богородиці».

**Ангеліна ВИГОДНИК,
провідний науковий працівник
Музею волинської ікони**

ла Нецкар зі священнослужителями побував у Луцькому народному домі «Просвіта», де привітав із професійним святом трудівників лісового та мисливського господарства, а духовенство на чолі з о. Володимиром взяло участь у відзначенні Дня фармацевтичного працівника, яке проходило в обласному академічному муздраттеатрі ім. Т. Шевченка.

25 вересня о. Микола й духівництво собору взяли участь в урочистому зібранні у «Просвіті» з нагоди 70-річчя провідної газети нашої краю «Волинь нова». Вітаючи колектив видання з ювілеєм, о. Микола повідомив, що архієпископ Луцький і Волинський Михаїл нагородив редакцію часопису благословенною грамотою за вагомий внесок у розвиток духовності волинян і за заслуги перед Церквою. Відзнаку було вручено головному редакторові Степану Сачукові разом із цінним дарунком – іконою рівноапостольних Кирила й Мефодія.

У Луцькому міському деканаті

Парафія Святителя Йоана Золотоустого діє десятий рік – поки що у пристосованому приміщенні, наданому керівництвом школи-інтернату. Директор Анатолій Дудич постійно тримає в полі зору духовне виховання питомців, тож його учні – постійні парафіяни Золотоустівської церкви, ходять сюди щодня і щосвята цілими класами. Як і діти з навколишнього масиву, відвідують вони і недільну школу, організовану цього року (старша і молодша групи). До слова сказати, вчителька цієї школи регентка церковного хору Наталя Шавула викладає основи християнської етики в інтернаті.

Четвертий рік споруджується тут новий, великий храм – теж на території школи-інтернату. Серед його фундаторів – покійний Степан Іванісік, його родина, зокрема дочка – директор цегельного заводу № 2 Людмила Линник, а також Олександр і Тетяна Пилиповці, директор Луцьководоканалу Іван Корчук та головний інженер Сергій Строк, директор Луцького автозаводу Володимир Гунчик, Наталія Ібрагімова, Любомир Ковалишин, Віктор Тивонюк та чимало інших. Були благодійники і в надбаних хрестів: менші поставлено коштом Євгена Казмірука, центральний – за гроші родини Поповичів.

Можна уявити душевний трепет усіх цих добродійців, коли 27 вересня, на Воздвиження Хреста Господнього, архієпископ Михаїл освятив хрест для найбільшого купола, яким, можна сказати, завершилося зведення Божого дому. Із владиною співслужили настоятель парафії протоієрей Петро Атаманів, інші священнослужителі. Після освячення хрест одразу підняли спеціальним краном і встановили на центральній бані церкви.

У Горохівському деканаті

Є немало сіл на Волині, де церковне розділення спричинило зведення двох храмів в одному селі – Київського та Московського Патріархатів. А ось у невеликій Вільхівці вже є церква УПЦ КП, але громада вирішила спорудити ще одну. Річ у тім, що дерев'яна церква, яка постанала ще 1782 р., не завжди вміщає усіх бажаючих. Окрім того, в селі діє баптистський дім молитви сучасної архітектури. Тому неподалік старої святині у червні цього року почалося будівництво нового, великого храму. Стараннями всієї громади, зокрема молодих парафіян, голови приватно-орендного підприємства «Україна» Григорія Шеремети, вже змуровано підвалини. Тож настоятель вільхівського Свято-Воздвиженського храму протоієрей Василь Луноу запропонував архієрею на освячення фундаменту і закладення пам'ятної капсули в

Закінчення на 4 стор.

ВІДПОВІДЬ БОГОСЛОВА

ХЛІБ НА ПАНАХИДУ

Приносини на заупокійні відправи –
це християнська милостиня

Запитання

Скільки хлібин треба нести на панахиду і чому?

Відповідає
священик Андрій Ротченков

Дві дії, якими можемо певною мірою допомогти душам спочилих, – це молитва і подання милостині за їх упокоєння. Різновидами милостині є поминальний обід, подання, приношення на панахиду.

Сучасний поминальний обід виник із давньої традиції годувати нужденних людей, яких потім просили помолитися за душу спочилого. Тож і нині на жалобну трапезу вхід вільний усім. Дуже корисно подавати убогим милостиню: їжу чи одяг (бо гроші, наприклад, схильні до алкоголю, подавати не варто) – і просити Господа прийняти її в ім'я упокоєння померлої людини.

Панахида – це поєднання заупокійної молитви і милостині. Бо ви подаєте записку з проханням помолитись і кладете на па-

нахидний стіл приношення. На панахиду жертвують хліб, бо він є символом життя, основним продуктом харчування, а також інші продукти: крупи, олію, печиво, фрукти, солодощі, – зрештою, будь-що їстівне. Під час Великого посту, коли поминальні служби відправляються три тижні підряд, основним продуктом приношення традиційно є цукор. Бо хліб за три тижні зачерствів би і став непридатним у їжу. Є також благочестивий звичай жертвувати на панахиду якісний кагор, який використовують для Причастя, і борошно, яке піде для випікання проскур.

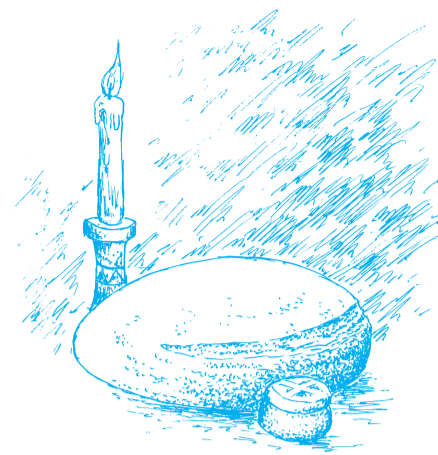
Існує хибне уявлення, – хоч як дивно це звучить, – що принесене на панахиду їдять спочилі. Насправді пожертвоване споживається священнослужителями, працівниками храму, роздається нужденним.

Щодо того, скільки приносити, то не існує жодних правил – чи обов'язково три хлібини, чи обов'язково три в'язки бананів тощо. Кількість принесеного Вами залежить

від того, скільки Ви можете і хочете пожертвувати в ім'я прощення гріхів спочилих родичів і полегшення стану їхніх душ. У будь-якому разі молитва і милостиня не бувають зайвими і надмірними.

Про велике значення заупокійної милостині говорить багатий містичний досвід Церкви. Тобто є немало свідчень, коли люди являлись уві сні чи видінні й сповіщали про чималу користь для їхніх душ такого приношення. Також є немало випадків, коли святі люди проникали духом на той світ і дізнавались про велике значення цієї милостині. Тому для ілюстрації наведу лише такий випадок.

Один чоловік був дуже скупий і чинив багато зла. Якось він, щоб від нього відчепилися жебраки, кинув у них хлібиною, ніби каменем. Після цього він тяжко захворів і побачив біля свого смертного ложа ангелів та бісів, які сперечалися за його душу. Біси перераховували велику кількість його гріхів, починаючи із самого дитинства. Оскільки ангели не знаходили добрих діл, то представили хлібину, яку він пожурив у бідних. Ця хлібина, на диво, майже переважила багато лихих його вчинків. Тоді ангели повернули його до життя і попросили подати хоч ще трохи милостині, щоб вони могли його виправдати. Цей урок став

для нього корисним і докорінно змінив його життя. Він роздав усе своє добро біднякам, а потім попросив друзів продати його у рабство, а гроші також роздати.

Милостиня є проявом милосердя, яке, згідно з євангельським читанням про страшний суд (Мф. 25), є ключем до Царства Небесного. Тому користуймося цим могутнім засобом, який дав нам Господь, – стараючись стати учасниками Божого Царства і відкриваючи туди дорогу іншим.

Ілюстрація Арсена ГРЕБЕНЮКА

Бажаєте одержати відповідь православного богослова на Ваші запитання? Надсилайте їх до редакції на адресу: 43025 Луцьк, Градний узвіз, 1 або телефонуйте – (0332) 72-21-82.

МИСТЕЦТВО

МИНУВШИНА В ЕКСПОНАТАХ

Ідея створення музею історії Братства у планах вилала давно. Адже шлях Луцького Хрестовоздвиженського братства (нині – Волинське крайове братство Святого апостола Андрія Первозваного), яке виникло 1617 року, багатий і цікавий. Вивчити його, донести до нинішнього покоління – одне з головних завдань братчиків.

Тому Братство кілька літ тому взялося за вивчення своєї історії. Першим кроком стало перевидання братського «Пом'яника», що вівся з 1618 року і довгий час вважався втраченим. З допомогою працівників Національної бібліотеки ім. В. Вернадського, Волинського краєзнавчого музею вдалося знайти і видати цей унікальний документ, у якому понад тисяча імен. Згодом перевидали з паралельним перекладом зі старопольської на українську майже невідому нашому читачеві книгу Д. Братковського «Світ, по частинах розглянутий», що стало помітним явищем у культурному житті України і Польщі. Торік з кириличного тексту перекладено і перевидано луцький першодрук, якому 380 років, – фототипічний варіант книги «Лямент», що вийшла у друкарні Братства 1628 року і збереглась в Україні у єдиному примірнику. Перевидано й інші книжки минулих літ. Разом з книгами теперішніх і колишніх членів Братства, літературою про них та про історію Братства вони сформували експозицію майбутнього музею, яка постійно поповнюється.

Вагомим, вартісним експонатом стало велике художнє полотно «Історія Братства в особах і подіях» волинського художника Володимира Жупанюка. На зборах братчиків, що вперше відбулись у відремонтованому приміщенні, відбулась його презентація. Тут у чотирьох кімнатах розмістяться експонати, що будуть розповідати про минуле і сучасне цієї організації.

Митець повідомив про нелегку роботу над картиною, яка тривала дев'ять місяців. Можна говорити про творчий успіх автора. На нас дивляться багато осіб, причетних до Братства і нашої віри. Художник вивчав історію, діяльність цих людей, події, побут, одягу тих часів. Тому можна вести річ про правдиве, документальне відтво-

Володимир Жупанюк. «Історія Братства в особах і подіях»

рення минулого. Автор також розповів про свій мистецький шлях, про те, чому в його творчості домінує духовна, церковна тематика, відповів на запитання братчиків. Поки що, до встановлення сигналізації музею, картина зберігається у фондах Волинського краєзнавчого музею. Голова Братства Андрій Бондарчук, на чій кошти вона придбана, заявив, що передає її музею історії Братства, і що на його замовлення відомий художник Олександр Дишко вже працює над монументальним полотном «Братковського ведуть на страту». Цих два художні твори будуть одними з центральних експонатів. До речі, є відомості, що в Королівському замку на Вавелі у Кракові зберігається ікона чи картина з Братства чи братської церкви.

Нині головна турбота – накопичення, оформлення експонатів, пошук спонсорів, небайдужих до історії Братства і Православ'я людей, які б долучилися до цієї справи. І першими відгукнулися благодійний фонд «Майбутнє Волині» з Ковеля (засновник Іван Омелянюк), сільгосппідприємство «Рать» Луцького району (голова Віктор Шумський), наші братчики у США Михайло Герець із дружиною та Федір Швець, автор картини Володимир Жупанюк, які зробили посильні внески. Братство не має власних фінансових джерел, із державного бюджету не отримує нічого. Тож вартісний ремонт приміщення не обійшовся без підтримки голови Братства. А в найближчий час треба впорядкувати братський некрополь у підземеллі Хрестовоздвиженської церкви. Цим продиктовано і звернення до небайдужих людей голови Братства та настоятеля братського Хрестовоздвиженського храму протоієрея Василя Ключака.

На зборах голова Андрій Бондарчук вручив благословенну грамоту Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета братчикові Євгену Симоновичу, колишньому старості братської церкви, за заслуги й у зв'язку з 80-літтям.

Андріан КОВАЛЬЧУК, братчик

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

Спонука до дії

Оце недавно довелось мені прочитати надіслану з України працю протоієрея Ігоря Швеця «Діяльність українських православних місіонерів у XVIII столітті».

Читаючи її, мене навістила думка, що настав такий час – час відродження і становлення незалежності України, – коли кожен з нас має зробити свій вклад: хто що може, хто до чого має нахил.

Прот. Ігор Швець відчув поклик зробити своє, тому й опрацював і приготував

до видання вищезгадану книжку. Я прочитав її і почуваюся до обов'язку висловити достойному о. Ігорю признання за пророблену працю і належну вдячність. Він же відкрив перед нами особливу добу і виявив великий труд українських православних місіонерів, учених за XVIII століття. Заслуги за них присвоюють собі росіяни. А ідеться тут про християнізацію Сибіру й Далекого Сходу, навіть, імовірно, й Аляски. Але це заслуги українських православних місіонерів! І це дуже чітко й пе-

реконливо показує нам автор, ректор Волинської духовної семінарії Київського Патріархату.

Мені часто пригадується з дитячих літ запам'ятаний універсального значення вислів Івана Франка: «Кожен думай, що на тобі мільйонів стан стоїть і що вмісто мільйонів мусиш ти віддати одвіт!» Що за правда! Що за сила!.. А це ж – демократія! Не злодійська сваволя, як часом думається, а чесна і совісна суспільна відповідальність усіх!

Ми не проти того, щоб росіяни були ро-

сіянами, поляки – поляками, але вони нехай працюють і розвивають своє, а нам мусять признати право творити, розвивати і відстоювати своє.

Так можна і треба робити, бо тільки так можна мирно жити.

Усечесному о. Ігореві Швецю сердечна подяка за його працю!

Степан ЯРМУСЬ,
Вінніпег, Канада

СВЯТИНІ ВОЛИНИ

БОЖЕ ДІЛО – ПЕРЕДУСІМ

Нині, як і в минулому, звести церкву – святий обов'язок

Із козацьких молитов

Час неблаганний, і дедалі менше залишається на нашій землі давніх церков. Тим приємніше, що 6 жовтня храму Зачаття Йоана Хрестителя в с. Тишковичі Нововолин-

ського деканату виповнилося 175 літ. Але це – за одними відомостями. За іншими – куди більше. Небайдужі парафіяни на чолі з настоятелем священником Михайлом Лагуняком зібрали цікаві дані про минувшину свого храму.

Першу церковцю в цьому селі, дерев'яну, під солом'яною стріхою, поставили ще у XV столітті, можливо, в 1452 році, за гроші володимирського землянина Мішки. Вона називалась на честь Зачаття Предтечі. Церковця згоріла (нині на тому місці стоїть хрест), але з полум'я вдалося врятувати кілька ікон, що перетривали потім багато років. Другу, вже муровану Йоанозачатівську церкву спорудили, ймовірно, в 1-й пол. XVIII століття на кошти обозного війська запорозького Григорія Черняка. З ним у Тишковичах поселилися й рядові козаки. За іншою версією, будівничим цього Божого дому був козацький полковник Іван Черняк, родич Григорія. В усякому разі, фундатор не дожив до завершення будівництва і його поховали у крипті під вівтарем. А пані Чернякава, полька і католичка, передала храм уніатам.

Рід Черняків довго, до 70-х років XIX століття, володів Тишковичами і був благодійником святині. Історичні перипетії не раз змінювали конфесійну належність цієї божниці. Коли ж у 1834 році церква перейшла до Православ'я, попередні власники, покидаючи її, спалили парафіяльний архів. Оскільки прямі докази давності храму таким чином було втрачено, цю останню дату стали вважати найранішою документальною. Хоча, звичайно ж, церква у Тишковичах далеко старіша, принаймні на сто літ.

Хоч би там як, але нещодавно громада відсвяткувала цю дату. Стараннями колишнього тишковця Степана Заянчковського видано парафіяльний календар. На празник прибув архієпископ Луцький і Волинський Михайл, нововолинський декан протоієрей Стефан Фульмес, усі священнослужителі благочиння. Вони і настоятель церкви-ювіляра о. Михайло, якого архієрей нагородив того дня золотим наперсним хрестом, відправили Божественну Літургію. Владика промовив до вірних, наводячи приклади із життя Йоана Предтечі. Разом з усією громадою молилися голова Іванівської районної ради Людмила Лазаренко та голова Грядівської сільради, до якої належать Тишковичі, Микола Бородчук.

Те, що не зникає

Майже вся Холмщина і все Підляшшя – українські етнічні території потойбіч Західного Бугу – нині належать Польщі. Внаслідок примусового переселення наприкінці 40-х рр. XX ст. холмщаки й підляшчуки – вже вкотре за багатостраждальну історію краю – втратили рідні землі. Переважна більшість їх після поневірянь Радянським Союзом оселилися на Волині – «поближе до дому». Тут же, у Луцьку, опинилась і найбільша святиня їхньої малої батьківщини – чудотворна Холмська ікона Божої Матері. Це і велика святиня всієї Русі-України, адже цей образ – найстаріший і один із найшанованіших у нашій Вітчизні (перебуває на довічному зберіганні в Музеї волинської ікони). 21 вересня, на Різдво Пресвятої Богородиці, з благословення архієпископа Луцького і Волинсько-

го Михайла проведено традиційне щорічне паломництво до Холмської. Адже за календарем саме того дня Церква вшановує цю реліквію.

Після богослужіння в музеї хресна хода вирушила до щойно спорудженої каплиці (тимчасового храму) на честь чудотворної. Тут освячену копію холмського образу (до якого в спеціальну капсулу покладено часточку оригіналу) передали настоятелю протоієрею Михайлові Онищуку, його пастві й відправили молебень.

Вихідці із Забужжя, їхні діти й онуки та всі волиняни давно плекали мрію спорудити храм на честь знаменитої ікони. Втілити бажане взялися насамперед о. Михайло (вкладаючи свої кошти), а також активісти Товариства «Холмщина» та чимало інших небайдужих. Цього року на Трійцю Па-

триарх Київський і всієї Русі-України Філарет освятив місце на побудову святині: у сквері навпроти гімназії № 4, де кілька десятиліть тому було кладовище. (До речі, ця обставина бентежила деяких ревнителів віри, тож Предстоятель нашої Церкви роз'яснив: зведення храмів на місці колишніх цвинтарів – давня православна традиція). Минуло зовсім небагато часу й ось каплиця на честь славної реліквії – споруджена. 27 вересня, на Воздвиження Хреста Господнього, архієпископ Михайл освятив церковцю. Разом із владикою чин освячення, а також Божественну Літургію відправили намісник Замкового монастиря Архангелів ігумен Святополк (Канюка), настоятель та інші священнослужителі.

Тепер тут щодня відправляють Божественну Літургію, акафісти (існують й акафіст Богородиці Холмській), молебні. Тут служитимуть панахиди й по всіх упокоєних на колишньому кладовищі. До слова, у сквері є символічні надгробки героям Україн-

цілому і сімох найбільш активних парафіян, зокрема Ларису Данилів. Двох мирян нагороджено орденами: Рівноапостольного князя Володимира – Володимира Голяна, Великомучениці Варвари – Наталію Голян (батька і матір настоятеля). Самого ж отця Віталія архієрей теж удостоїв нагородою – хрестом із прикрасами.

Це схоже на світанок

Багато разів ми розповідали вам про відкриття останніми роками храмів у малих і навіть найменших селах Волині. Незважаючи на фінансово-економічну кризу, цей процес не зупиняється. Ось і в Озерному на Ковельщині за три роки зусиллями сорока п'яти дворів постав дім Божий. Спосорів селяни не мали, збирали пожертви по району й області, працювали гуртом. Найбільше при спорудженні церкви відзначилися лісник Олександр Лисиця, староста Федір Новарчук і його дружина Лідія.

4 жовтня архієпископ Луцький і Волинський Михайл освятив тут новозбудований храм Апостола Йоана Богослова. Під час освячення, Служби Божої та хресного ходу з архієреєм співслужили ковельський районний декан протоієрей Іван Бонис, настоятель парафії протоієрей Дмитро Андрухів, інші священнослужителі. До речі, це вже друга церква, яку зведено під проводом о. Дмитра, тож владика за невтомну працю нагородив душпастиря церковною відзнакою – хрестом із прикрасами.

Високопреосвященний промовляв до парафіян такими словами: «Із чим порівняти відкриття нового храму? На що схожа новоспоруджена святиня? Вона схожа на засіки, куди заможний хлібороб складатиме свій щедрий ужинок. Вона схожа на новонароджене дитя, яке багато ще втішатиме свою неньку. Вона схожа на світанок, коли перші проміння віщують про довгий день, сповнений праці – нелегкої, але пожиточної. Тож нехай ця невелика храмина буде для вас, озернян, і засіком, і дитям, і світанком. Нехай із неї розпочнеться шлях вашого спасіння для блаженної вічності».

Віктор ГРЕБЕНЮК
Світлина Данила ЗІНКЕВИЧА,
Леоніда МАКСИМОВА

ської Народної Республіки, яких було тут поховано.

А невдовзі, дасть Бог, розпочнеться спорудження повноцінного величного храму.

Від задуму до звершення

Читачі ще не забули вісток про освячення місця зведення храму Воздвиження хреста Господнього у Нововолинську (березень 2007-го) та пам'ятної капсули у його фундаменті (травень 2008-го). А ось 26 вересня цього року архієпископ Михайл разом із деканом о. Стефаном, настоятелем парафії протоієреєм Віталієм Голяном та іншим духівництвом вже й освятив церкву. У тому, що Божий дім постав так хутко, чимала заслуга о. Віталія і його родини: у будівництво вони вкладали і власні кошти, і працю своїх рук. Звичайно ж, немало постарались інші парафіяни. Ішли до мети наполегливо, завзято, бо усвідомлювали її важливість.

Під час урочистої Літургії владика промовив казання, у якому, зокрема, наголосив на значенні Церкви – і як громади, і як споруди – у справі нашого спасіння. Серед багатьох вірян у Богослужінні взяв участь міський голова Віктор Сапожніков.

Високопреосвященний нагородив благословенною грамотою парафію в

